

SỰ ẢNH HƯỞNG CỦA VĂN HÓA MỤC TIÊU ĐẾN THÁI ĐỘ HỌC NGOẠI NGỮ CỦA SINH VIÊN NGÀNH NGÔN NGỮ

Phan Thị Thu Hạnh
Khoa tiếng Đức, Trường Đại học Hà Nội
Email: hanhptt@hanu.edu.vn

Tóm tắt: Văn hóa mục tiêu - tức văn hóa của cộng đồng sử dụng ngôn ngữ đang học, không chỉ là yếu tố nền trong dạy và học ngoại ngữ mà còn là một trong những động lực then chốt ảnh hưởng đến thái độ học tập của sinh viên. Thái độ tích cực hay tiêu cực đối với việc học ngoại ngữ chịu tác động không nhỏ từ cách sinh viên cảm nhận, tiếp cận và đánh giá văn hóa mục tiêu. Bài viết này tiếp cận theo hướng định tính, sử dụng phương pháp phân tích tài liệu thứ cấp để tổng hợp, khái quát các quan điểm lý luận và thực tiễn về mối quan hệ giữa văn hóa mục tiêu và thái độ học tập ngoại ngữ. Từ việc nhận diện vai trò và biểu hiện của yếu tố văn hóa trong quá trình học ngoại ngữ, bài viết đưa ra một số khuyến nghị nhằm giúp người học nâng cao nhận thức văn hóa và phát triển thái độ học tập tích cực hơn trong bối cảnh toàn cầu hóa hiện nay.

Từ khóa: văn hóa mục tiêu, thái độ học tập, ngành ngôn ngữ, ngoại ngữ, sinh viên

THE INFLUENCE OF TARGET CULTURE ON THE FOREIGN LANGUAGE LEARNING ATTITUDES OF LANGUAGE MAJOR STUDENTS

Phan Thị Thu Hạnh
Faculty of German Studies, Hanoi University
Email: hanhptt@hanu.edu.vn

Abstract: The target culture, defined as the culture of the community in which the language is spoken, is not merely a background element in foreign language teaching and learning, but also one of the key motivational factors influencing students' learning attitudes. Learners' positive or negative attitudes toward foreign language acquisition are significantly shaped by their perceptions, engagement with, and evaluations of the target culture. This article adopts a qualitative approach and relies on secondary data analysis to synthesize theoretical perspectives and practical insights into the relationship between the target culture and language learning attitudes. By identifying the cultural roles and manifestations in the language learning process, the article offers recommendations for enhancing cultural awareness and promoting more positive learning attitudes in the context of globalization.

Keywords: target culture, learning attitude, language major, foreign language, students

Nhận bài: 15/08/2025

Phản biện: 05/09/2025

Duyệt đăng: 08/09/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh toàn cầu hóa, việc học ngoại ngữ không chỉ đơn thuần là tiếp thu ngôn ngữ mới mà còn là quá trình tiếp cận và hiểu biết về văn hóa của cộng đồng sử dụng ngôn ngữ đó. Văn hóa mục tiêu đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành thái độ học tập của sinh viên, ảnh hưởng đến động lực và hiệu quả học tập của họ. Các nghiên cứu đã chỉ ra rằng sự hiểu biết và chấp nhận văn hóa mục tiêu có thể thúc đẩy thái độ tích cực và tăng cường khả năng tiếp thu ngôn ngữ (Rüschhoff, 2009; Mackiewicz, 2014, Jabeen & Shah, 2011).

Tuy nhiên, trong thực tế giảng dạy ngoại ngữ tại Việt Nam, yếu tố văn hóa mục tiêu thường chưa được chú trọng đúng mức. Nhiều chương trình giảng dạy tập trung chủ yếu vào ngữ pháp và từ vựng, bỏ qua khía cạnh văn hóa, dẫn đến việc sinh viên thiếu động lực và gặp khó khăn trong việc áp dụng ngôn ngữ vào thực tế giao tiếp. Sự thiếu hụt này có thể làm giảm hiệu quả học tập và hạn chế khả năng hội nhập văn hóa của người học (Saricoban, 2012).

Nhằm nâng cao chất lượng dạy và học ngoại ngữ, việc nghiên cứu mối quan hệ giữa văn hóa mục tiêu và thái độ học tập của sinh viên ngành ngôn ngữ trở nên cần thiết. Bài viết này sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính, phân tích các tài liệu thứ cấp để tổng hợp và khái quát các quan điểm lý luận và thực tiễn về ảnh hưởng của văn hóa mục tiêu đến thái độ học ngoại ngữ. Từ đó, đề xuất các khuyến nghị nhằm cải thiện chương trình giảng dạy và thúc đẩy thái độ học tập tích cực của sinh viên.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng phương pháp nghiên cứu định tính nhằm phân tích mối quan hệ giữa văn hóa mục tiêu và thái độ học ngoại ngữ của sinh viên ngành ngôn ngữ. Dữ liệu nghiên cứu được thu thập từ các nguồn tài liệu thứ cấp như bài báo khoa học, sách chuyên khảo, và các công trình nghiên cứu có liên quan trong và ngoài nước. Thông qua việc tổng hợp và phân tích nội dung các tài liệu

này, bài viết đưa ra những luận điểm lý luận và thực tiễn nhằm làm rõ vai trò của văn hóa mục tiêu trong quá trình học ngoại ngữ, đồng thời đề xuất một số khuyến nghị phù hợp với bối cảnh giáo dục hiện nay.

2.2. Khái niệm văn hóa mục tiêu

Trong lĩnh vực giảng dạy và học ngoại ngữ, “văn hóa mục tiêu” (target culture) được hiểu là văn hóa của cộng đồng sử dụng ngôn ngữ mà người học đang tiếp cận. Khái niệm này nhấn mạnh rằng việc học ngôn ngữ không thể tách rời khỏi việc hiểu biết và tiếp thu các yếu tố văn hóa liên quan.

Theo Hallet (2002) và nhóm tác giả Khouni và Boudjelal (2019), văn hóa mục tiêu bao gồm kiến thức về các quy tắc xã hội, chuẩn mực giao tiếp và hành vi phù hợp trong cộng đồng sử dụng ngôn ngữ đích. Việc hiểu biết về văn hóa mục tiêu giúp người học phát triển năng lực giao tiếp xã hội (sociocultural competence), cho phép họ sử dụng ngôn ngữ một cách hiệu quả và phù hợp trong các tình huống thực tế.

Tương tự, Eberhardt (2013) và nhóm tác giả Ali và Mohideen (2016) cho rằng việc giảng dạy văn hóa mục tiêu nên được tích hợp vào quá trình dạy và học ngôn ngữ, nhằm giúp người học phát triển nhận thức văn hóa và khả năng tương tác hiệu quả với người bản ngữ. Họ nhấn mạnh rằng văn hóa và ngôn ngữ là hai yếu tố không thể tách rời trong quá trình học ngoại ngữ.

Tóm lại, văn hóa mục tiêu có thể được hiểu là tổng thể các giá trị, chuẩn mực, hành vi và hệ thống tư duy của cộng đồng sử dụng ngôn ngữ đích, mà người học cần tiếp cận và hiểu biết để phát triển năng lực giao tiếp hiệu quả và phù hợp trong bối cảnh văn hóa đó.

2.3. Vai trò của văn hóa mục tiêu trong quá trình học ngoại ngữ

Văn hóa mục tiêu giữ vai trò trung tâm trong việc hình thành tư duy ngôn ngữ và phát triển năng lực giao tiếp toàn diện cho người học. Từ góc nhìn lý luận và thực tiễn, vai trò này có thể được phân tích qua một số khía cạnh sau:

Văn hóa mục tiêu cung cấp bối cảnh để người học hiểu rõ hơn về ý nghĩa ngôn ngữ trong tình huống cụ thể. Ngôn ngữ không tồn tại trong khoảng trống mà luôn gắn liền với hành vi văn hóa, giá trị và cách tư duy của cộng đồng bản ngữ (Ji & Shapii, 2024). Khi người học nắm được bối cảnh văn hóa, họ không chỉ hiểu đúng ngôn ngữ mà còn sử dụng ngôn ngữ phù hợp và hiệu quả hơn trong giao tiếp.

Việc tiếp cận văn hóa mục tiêu góp phần phát

triển năng lực giao tiếp liên văn hóa (intercultural communicative competence). Đây là năng lực không thể thiếu trong thời đại toàn cầu hóa, nơi người học cần không chỉ biết nói mà còn biết nói “đúng lúc, đúng cách”. Theo Suleimanova và cộng sự (2024), việc lồng ghép văn hóa vào bài học ngoại ngữ giúp người học nhận diện được sự khác biệt văn hóa và phản ứng một cách linh hoạt, tránh hiểu lầm và xung đột trong giao tiếp.

Văn hóa mục tiêu đóng vai trò như một động lực học tập. Hứng thú với văn hóa đích có thể thúc đẩy người học chủ động tìm hiểu ngôn ngữ thông qua âm nhạc, phim ảnh, ẩm thực hoặc các hiện tượng xã hội. Theo kết quả phân tích của Ji và Shapii (2024), những người học có kết nối cảm xúc với văn hóa mục tiêu thường có thái độ tích cực và tiến bộ rõ rệt trong quá trình học.

Tiếp cận văn hóa mục tiêu góp phần xây dựng thái độ cởi mở, tôn trọng sự khác biệt và nâng cao nhận thức toàn cầu. Đây là những giá trị giáo dục quan trọng trong đào tạo sinh viên ngành ngôn ngữ - những người không chỉ học để sử dụng ngôn ngữ, mà còn để làm cầu nối văn hóa.

2.4. Biểu hiện và ảnh hưởng của văn hóa mục tiêu đến thái độ học ngoại ngữ của sinh viên ngành ngôn ngữ

Sinh viên thường có thái độ học tập tích cực hơn khi họ cảm thấy yêu thích hoặc có sự kết nối cảm xúc với văn hóa mục tiêu. Ví dụ, những sinh viên đam mê âm nhạc, điện ảnh hoặc văn hóa đại chúng của một quốc gia (như Hàn Quốc, Đức hoặc Pháp) thường có xu hướng chủ động học tập hơn, kể cả ngoài giờ học chính khóa. Sự yêu thích này giúp quá trình học ngoại ngữ không còn là nghĩa vụ học thuật mà trở thành nhu cầu cá nhân, từ đó tăng mức độ gắn bó với ngôn ngữ. Nghiên cứu của Ji và Shapii (2024) đã chỉ ra rằng những sinh viên tiếp xúc thường xuyên với yếu tố văn hóa mục tiêu thông qua kênh giải trí sẽ có mức tiến bộ rõ rệt hơn trong giao tiếp thực tiễn.

Sự hiểu biết về văn hóa mục tiêu còn góp phần giúp người học giảm bớt những rào cản tâm lý như ngại nói, sợ sai, hoặc căng thẳng khi giao tiếp với người bản ngữ. Khi sinh viên nắm bắt được các quy tắc ứng xử, phong cách nói chuyện, hay thậm chí là sự hài hước đặc trưng của người bản ngữ, họ cảm thấy tự tin hơn khi sử dụng ngoại ngữ. Đỗ Thị Lan (2020) cho rằng chính kiến thức văn hóa là yếu tố giúp sinh viên vượt qua “khối căng thẳng ngôn ngữ”, từ đó chuyển đổi sang thái độ tích cực và chủ động hơn trong môi trường học tập.

Văn hóa mục tiêu còn giúp hình thành năng lực phản tư - tức khả năng nhìn nhận lại cách hành xử, tư duy của chính bản thân người học trong bối cảnh đa văn hóa. Ví dụ, khi học tiếng Đức, sinh viên Việt Nam không chỉ học cách sử dụng ngôn ngữ theo đúng chuẩn mực ngữ pháp nghiêm ngặt, mà còn phải hiểu được tính cách đặc trưng như sự đúng giờ, sự ngắn gọn - rõ ràng - minh bạch trong giao tiếp. Việc hiểu và chấp nhận những khác biệt này giúp sinh viên điều chỉnh hành vi và ứng xử một cách phù hợp, góp phần hình thành thái độ học tập linh hoạt và tích cực hơn.

Khi văn hóa mục tiêu được đưa vào nội dung bài học, sinh viên thường cảm thấy hứng thú và chủ động hơn trong lớp học. Việc học một đoạn hội thoại không đơn thuần là luyện mẫu câu, mà còn là tìm hiểu về bối cảnh xã hội, về lễ nghi, hoặc phong cách sống. Giảng viên có thể khai thác các chủ đề như văn hóa chào hỏi, bữa ăn truyền thống, quan niệm về thời gian... để tăng khả năng tương tác của sinh viên. Nguyễn Thị Thương Hiền (2024) cho rằng chính yếu tố văn hóa tạo ra “độ mở” trong giờ học, từ đó cải thiện thái độ và hiệu quả học tập, đặc biệt trong các kỹ năng giao tiếp như nói và nghe.

Thái độ học ngoại ngữ còn chịu tác động từ mối quan hệ giữa giá trị văn hóa đích và giá trị cá nhân của người học. Nếu sinh viên cảm thấy văn hóa mục tiêu gần gũi, đáng tôn trọng, họ sẽ dễ tiếp nhận và có thái độ học tập tích cực. Ngược lại, nếu xuất hiện định kiến văn hóa, hoặc có sự “va chạm” giữa giá trị truyền thống và giá trị mới, người học có thể xuất hiện thái độ đề kháng hoặc thờ ơ. Lê Thị Thu Hà (2020) nhấn mạnh rằng đây là lý do vì sao việc giảng dạy văn hóa trong lớp học cần được thực hiện một cách có chọn lọc và nhạy cảm, không áp đặt, mà nên mở ra đối thoại giữa các hệ giá trị khác nhau.

Bối cảnh hiện nay, việc tiếp cận văn hóa mục tiêu còn mở rộng khả năng hội nhập quốc tế và phát triển năng lực toàn cầu cho sinh viên ngành ngôn ngữ. Những sinh viên có thái độ học tích cực thường thể hiện sự linh hoạt, tôn trọng sự khác biệt và sẵn sàng thích nghi với môi trường đa văn hóa - những phẩm chất cần thiết cho công dân toàn cầu. Khi học tiếng Đức, tiếng Anh hay tiếng Trung, việc hiểu và vận dụng văn hóa đích không chỉ phục vụ cho việc giao tiếp hiệu quả, mà còn giúp sinh viên xây dựng hình ảnh cá nhân chuyên nghiệp trong môi trường học thuật và nghề nghiệp sau này.

Tóm lại, văn hóa mục tiêu ảnh hưởng rõ rệt đến thái độ học ngoại ngữ của sinh viên ngành ngôn ngữ. Những biểu hiện cụ thể trong hành vi, nhận thức và cảm xúc học tập đều cho thấy vai trò trung tâm của yếu tố văn hóa trong quá trình hình thành động lực, sự tự tin và khả năng thích nghi của người học. Vì vậy, việc tích hợp văn hóa vào quá trình học ngoại ngữ không chỉ nên là một lựa chọn bổ sung, mà cần trở thành định hướng xuyên suốt trong thiết kế chương trình đào tạo.

2.5. Đề xuất và khuyến nghị nhằm nâng cao thái độ học tập ngoại ngữ qua văn hóa mục tiêu trong thời gian tới

Thứ nhất, cần tích hợp yếu tố văn hóa mục tiêu một cách có hệ thống vào chương trình đào tạo ngoại ngữ tại các trường đại học. Thay vì chỉ đề cập đến văn hóa trong các tiết học phụ trợ, chương trình nên thiết kế các chuyên đề cụ thể về văn hóa, gắn liền với từng kỹ năng ngôn ngữ như nghe, nói, đọc, viết. Chẳng hạn, khi dạy kỹ năng nghe nói, có thể lồng ghép các tình huống giao tiếp mang tính văn hóa đặc trưng như cách chào hỏi, trình bày ý kiến, hay phản hồi lịch sự theo chuẩn mực văn hóa của ngôn ngữ đích. Việc đưa văn hóa vào nội dung giảng dạy chính thức sẽ giúp sinh viên nhận thức được tầm quan trọng của yếu tố này, từ đó hình thành thái độ học tập chủ động và nghiêm túc hơn.

Thứ hai, giảng viên cần đóng vai trò hướng dẫn và “người môi giới văn hóa”, giúp sinh viên không chỉ tiếp nhận thông tin về văn hóa mục tiêu mà còn biết cách phân tích, so sánh, đối thoại với văn hóa của chính mình. Việc này đặc biệt quan trọng để tránh hiện tượng thần thánh hóa hoặc bài xích văn hóa nước ngoài. Giảng viên có thể khơi gợi tư duy phản biện bằng các câu hỏi như: “Tại sao người Đức lại quan niệm về sự đúng giờ khác với người Việt?”, hoặc “Nếu bạn sống trong môi trường văn hóa đó, bạn sẽ phản ứng ra sao trong tình huống này?”. Việc tạo ra môi trường học tập đa chiều và cởi mở sẽ giúp sinh viên phát triển thái độ học tập tích cực hơn, đồng thời rèn luyện năng lực thích nghi văn hóa.

Thứ ba, sinh viên nên được khuyến khích tự tạo cơ hội tiếp xúc thực tế với văn hóa mục tiêu thông qua các phương tiện truyền thông, hoạt động giao lưu, hoặc trải nghiệm cá nhân. Việc xem phim, đọc báo, theo dõi mạng xã hội của người bản ngữ không chỉ giúp cải thiện kỹ năng ngôn ngữ, mà còn giúp hình thành thói quen học ngoại ngữ gắn với văn hóa. Các câu lạc bộ ngoại

ngữ, hội thảo chuyên đề, hoặc sự kiện “ngày hội văn hóa” tại trường có thể trở thành không gian lý tưởng để sinh viên thực hành và phản ánh thái độ học tập của mình.

Thứ tư, các đơn vị đào tạo nên xây dựng cơ chế đánh giá và ghi nhận sự tiến bộ trong nhận thức văn hóa của người học. Thay vì chỉ đánh giá qua bài kiểm tra ngôn ngữ thuần túy, có thể lồng ghép các tiêu chí về năng lực giao tiếp liên văn hóa, khả năng phân tích tình huống văn hóa, hay sự tham gia vào các hoạt động văn hóa ngoại khóa. Những hình thức đánh giá này không chỉ khuyến khích sinh viên quan tâm đến văn hóa mục tiêu, mà còn góp phần xây dựng một hệ sinh thái học tập cân bằng giữa ngôn ngữ và văn hóa.

Thứ năm, trong bối cảnh chuyển đổi số và học tập trực tuyến ngày càng phổ biến, việc ứng dụng công nghệ để tiếp cận văn hóa mục tiêu cũng cần được đẩy mạnh. Các nền tảng học ngoại ngữ tích hợp yếu tố văn hóa, như các ứng dụng học từ phim ảnh, mạng xã hội học thuật, hoặc phòng lab giao tiếp ảo, có thể giúp sinh viên tương tác với môi trường văn hóa một cách sống động và thực tế hơn. Điều này đặc biệt hữu ích với các sinh viên học các ngôn ngữ ít phổ biến hoặc khó có điều kiện tiếp xúc thực tế, như tiếng Đức, tiếng Nhật hay tiếng Ý.

Tóm lại, việc nâng cao thái độ học tập ngoại ngữ thông qua tiếp cận văn hóa mục tiêu là một quá trình đa chiều, đòi hỏi sự phối hợp giữa

chương trình đào tạo, phương pháp giảng dạy, sự chủ động của người học và cơ chế hỗ trợ từ nhà trường. Nếu được triển khai đồng bộ, những đề xuất này không chỉ giúp sinh viên yêu thích việc học ngoại ngữ hơn, mà còn góp phần hình thành những công dân toàn cầu có tư duy đa văn hóa, linh hoạt và hội nhập.

III. KẾT LUẬN

Văn hóa mục tiêu giữ vai trò then chốt trong việc định hình thái độ học tập ngoại ngữ của sinh viên ngành ngôn ngữ. Qua việc làm rõ khái niệm, phân tích vai trò, biểu hiện và ảnh hưởng thực tiễn, có thể khẳng định rằng sự tiếp cận đúng đắn với văn hóa mục tiêu góp phần quan trọng vào việc hình thành động lực học tập, nâng cao hiệu quả sử dụng ngôn ngữ và phát triển năng lực giao tiếp liên văn hóa.

Bài viết đã hệ thống hóa các luận điểm lý thuyết liên quan đến mối quan hệ giữa văn hóa mục tiêu và thái độ học ngoại ngữ, đồng thời chỉ ra những biểu hiện cụ thể và đề xuất giải pháp khả thi nhằm cải thiện nhận thức và hành vi học tập của sinh viên trong bối cảnh giáo dục hiện đại. Trong các nghiên cứu tiếp theo, tác giả dự kiến triển khai khảo sát thực tiễn tại một số cơ sở đào tạo liên quan đến ngoại ngữ để kiểm nghiệm tính phù hợp của các khuyến nghị đã nêu, đồng thời xây dựng mô hình giảng dạy tích hợp văn hóa phù hợp với đặc thù người học ở Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Ali, H. B. M., & Mohideen, S. H. A. M. I. M. A. H. B. I. N. T. I. H. A. J. A. (2016). Target Culture Teaching in the English as a Second/Foreign Language Classroom. *Research Journal of English Language and Literature (RJELAL)*, 4(2), 47-53.
- Đỗ Thị Lan. (2020). *Biểu hiện căng thẳng tâm lý trong hoạt động học ngoại ngữ của sinh viên*. Tạp chí Nghiên cứu Nước ngoài, 36(2), 156-168.
- Eberhardt, J.-O. (2013). *Interkulturelle Kompetenzen im Fremdsprachenunterricht: Auf dem Weg zu einem Kompetenzmodell für die Bildungsstandards*. Trier: Wissenschaftlicher Verlag Trier.
- Jabeen, F., & Shah, S. K. (2011). *The Role of Culture in ELT: Learners' Attitude towards the Teaching of Target Language Culture*. European Journal of Social Sciences, 23(4), 604-613.
- Ji, Y., & Shapii, A. (2024). *A Systematic Review of Integrating Culture into Foreign Language Teaching and Learning*. Forum for Linguistic Studies, 6(3), 213-229.
- Hallet, W. (2002). *Fremdsprachenunterricht als Spiel der Texte und Kulturen: Intertextualität als Paradigma einer kulturwissenschaftlichen Didaktik*. Trier: Wissenschaftlicher Verlag Trier.
- Khouni, O., & Boudjelal, A. (2019). *Introducing the Target Language Culture to EFL Learners to Enhance Sociocultural Competence*. Arab World English Journal, 10(3), 438-447.
- Lê Thị Thu Hà. (2020). *Tổng quan dạy học ngoại ngữ gắn liền với văn hóa bản địa*. Tạp chí Tâm lý - Giáo dục, 30(5), 49-54.
- Mackiewicz, Maciej (2014). *Interkulturelle Motivation im Fremdsprachenunterricht. Eine komparative Studie zu Deutsch als Fremdsprache in Polen und den USA*. Frankfurt / Bern u.a.: Lang.
- Nguyễn Thị Thương Hiền. (2024). *Thái độ và nhận thức của sinh viên ngành Ngôn ngữ Anh khi sử dụng ChatGPT trong học kỹ năng nói tiếng Anh*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thanh Hóa, 3(21), 06-11.
- Rüschhoff, B. (2009). *Digitale Medien und prozessorientiertes Lernen zur Förderung sprachlicher und strategischer Kompetenz im Fremdsprachenlernen*. Fremdsprachen Lehren und Lernen, 38, 175-188.
- Saricoban, A. (2012). *The Influence of Target Culture on Language Learners*. Journal of Language and Linguistic Studies, 8(2), 7-19.
- Suleimanova, Z., Konstantinova, V., & Musa, I. G. (2024). *The Role of Culture in Language Learning: Effective Approaches to Building Intercultural Competence in the Classroom*. SDU Bulletin: Pedagogy and Teaching Methods, 2024(1), 88-97.